

2 III 83 ✓

Teatr MAŁY

SCENA TEATRU NARODOWEGO

Kierownictwo artystyczne

KRYSTYNA SKUSZANKA

JERZY KRASOWSKI

William Shakespeare

BURZA

(THE TEMPEST)

Przekład ZOFIA SIWICKA

Osoby:

Alonso, król Neapolu	– Stanisław Michalik
Sebastian, jego brat	– Włodzimierz Biernacki
Prospero, prawowity książę Mediolanu	– Krzysztof Chamiec
Antonio, jego brat, uzurpator	– Zbigniew Kasprzyk
Ferdynand, syn króla Neapolu	– Piotr Bąk
Gonzalo, uczciwy stary radca	– Jerzy Fornal
Kaliban, dzikus o potwornym wyglądzie	– Paweł Galia
Trynkulo, wesolek	– Krystyna Królówna
Stefano, pijany piwniczny	– Witold Krasucki
Bosman	– Kazimierz Zarzycki

Dyrektor
JERZY KRASOWSKI

Zastępca Dyrektora
ANDRZEJ KRASICKI

Zastępca Dyrektora ds. technicznych
EUZEBIUSZ KOŚLA

Kierownik działu literackiego – Ewa Gwiazdowicz
Koordynatorzy pracy artystycznej – Janina Zahorska, Zofia Skrajnowska

Kierownik działu technicznego – Sylwester Paluch
Główny specjalista ds. elektroenergetycznych – Tadeusz Figat
Zastępca kierownika działu technicznego – Zbigniew Kośka
Brygadier sceny – Zbigniew Olędzki **Rekwizytor** – Wiktor Sobczak

Kierownicy pracowni: scenograficznej – Jan Antoni Ciecierski, **malarskiej** – Jerzy Budner, **stolarskiej** – Seweryn Luboradzki, **modelatorskiej** – Henryk Nizler, **krawieckiej damskiej** – Grażyna Szczecińska, **krawieckiej męskiej** – Stanisław Dobroński, **perukarskiej** – Leszek Galian, **tapicerskiej** – Franciszek Mierzejewski, **szewskiej** – Józef Jasiński, **ślusarskiej** – Wacław Jaworski, **farbiarskiej** – Henryk Kotte

Biuro obsługi widzów – Lucyna Kobierzycka

Wydawca – Teatr Narodowy

Redakcja programu – Ewa Gwiazdowicz

Projekt okładki i opracowanie graficzne – Zbigniew Celiński

Rys. G. Żubrowska

Napisał ją Szekspir u schyłku życia, żegnając się z teatrem i twórczością. W tej osobliwej, innej od wszystkich komedii zawarł sumę swego ludzkiego i twórczego doświadczenia, genialną wizję świata, wyrażoną spokojnie, z ironią i melancholijnym humorem. Miejscem „Burzy” uczynił samotną wyspę, na której Prospero, wielki mag, uczony i artysta, dokonuje niczym w laboratorium próby ludzkich charakterów. Tej próbie służy wywołana przez Prospera burza. Wielki mag panuje nad materią i czasem, służą mu wszystkie duchy, nie przewidział jednak buntu Kalibana, pierwotnego władcy wyspy.

Rozbitkowie, których burza wyrzuciła na brzeg i którzy przejść muszą swój „czyściec”, powrócą szczęśliwie do domu, Prospero przebaczy im dawne winy, na młodych, którzy się pokochali, czeka uroczystość zaślubin i „nowy, wspaniały świat” – wszystko, jak przystało w komedii. Prospero żegna się ze swymi doświadczeniami, może z życiem. A na samotnej wyspie pozostaje Kaliban, żywy znak udręczonej ludzkości z jej niewiadomą przyszłością.

K. S.

Miranda, córka Prospera

– Ewa Serwa

Ariel, duch powietrzny

– Grzegorz Gadziomski

II wcielenie Ariela

– Jolanta Grusznic

Opracowanie tekstu i reżyseria
KRYSTYNA SKUSZANKA

Scenografia
GRAŻYNA ŻUBROWSKA

Muzyka
ADAM WALACIŃSKI

Asystent reżysera
PAWEŁ GALIA

Asystent scenografa
RYSZARD KABANOW

Inscjencja – Krzysztof Kuszczak   Kontrola tekstu – Hanna Pejaska
Oświetlenie – Piotr Sadziński   Dźwięk – Mieczysław Klimowicz

Premiera w marcu 1989 r.

Albert Camus

Z NOTATNIKA

Wiedza poszerzyła się tak bardzo, że świat i umysł utraciły wszelki punkt oparcia. Jest faktem, że cierpimy na nihilizm. Ale najwspanialsze są kazania o „powrotach”. Powrót do średniowiecza, do umysłowości prymitywnej, do ziemi, do religii, do arsenału starych rozwiązań. Żeby tym balsomom przydać odrobiny skuteczności, należałoby postępować tak, jakby wiedza nasza nie istniała – jakbyśmy się niczego nie dowiedzieli – słowem udawać, że wymazujemy to, co nie da się wymazać. Należałoby jednym pociągnięciem pióra wykreślić wkład wielu wieków i niezaprzeczalną zdobycz ducha, który na koniec (to jego ostatnie posunięcie) stwarza chaos na nowo i na własny rachunek. Jest to niemożliwe. Żeby ozdrowieć, trzeba ułożyć się z nową przenikliwością, z nową jasnością widzenia. Trzeba zdawać sobie sprawę, że w naszym wygnaniu jest światło (...). Cała cywilizacja jest do przerobienia.

Najbardziej naturalną skłonnością człowieka jest zniszczyć siebie i cały świat razem z sobą. Ile szalonych wysiłków, żeby być tylko normalnym! I ileż większy jeszcze wysiłek dla kogoś, kto pragnie zawładnąć sobą i myślą. Człowiek sam z siebie jest niczym. To tylko nieograniczona szansa. Ale też ponosi odpowiedzialność za tę szansę. Sam z siebie skłonny jest tylko do rozcieńczeń. Ale niech jego wola, jego świadomość, jego duch przygody zwyciężą, a szansa zaczyna rosnąć. Nikt nie może powiedzieć, że osiągnął granicę człowieczeństwa (...). Przeczą każdego z nas jest wydrzeć z siebie największą szansę człowieka, jego cnotę ostateczną. W dniu, kiedy granica ludzka będzie miała sens, stanie problem Boga. Ale nie przedtem, nigdy przedtem, zanim możliwość nie zostanie wyczerpana do końca. Jest tylko jeden możliwy cel dla wielkich czynów ludzkich, to ludzka pełnia. Ale wpiersz stać się panem samego siebie.

Przełożyła JOANNA GUZE

„BURZA” W INSCENIZACJACH KRYSZYNY SKUSZANKI

1. Miranda – Anna Lutosławska, Prospero – Jerzy Przybylski, Kaliban – Ryszard Kotys, scenogr. Józef Szajna
Teatr Ludowy (Nowa Huta, 1959)
2. Ariel – Zofia Kucówna, Prospero – Adam Hanuszkiewicz, scenogr. Józef Szajna
Teatr Powszechny (Warszawa, 1960)
3. Ariel – Anna Lutosławska, Prospero – Igor Przegrodzki, scenogr. Marcin Wenzel
Teatr Polski (Wrocław, 1969)
4. Ariel – Ola B. Johannesen, Ferdynand – Bjørn Skagestad, Miranda – Wenche Medbøe, Prospero – Johan Kjelsberg, scenogr. Helge Hoff-Monsen
Det Norske Teatret (Oslo, 1970)
5. Kaliban – Paweł Galia, Ariel – Grzegorz Gadziomski, Prospero – Krzysztof Chamiec, Miranda – Ewa Serwa, Ariel (Nimfa) – Jolanta Grusznic, Ferdynand – Piotr Bąk
Teatr Mały (Warszawa, 1989), foto Cezary M. Langda

CXXIII

Nie będziesz, czasie, chełpił się, iż zmianę
Dostrzegasz we mnie; piramidy twoje
Stare są, chociaż w nowy strój odziane;
Ani się dziwię, ani niepokoję.
Dni nasze krótkie; tedy podziwiamy
Odwieczne zbrodnie, którymi się dzielisz.
Łatwiej nam wmówić, że ich pożądamy,
Niż pojąć nagle, żeśmy je widzieli.
Rejestrom twoim ni tobie nie wierzę;
Ani mnie przeszłość, ani czas mój dziwi,
Wszystko jest kłamstwem i z kłamstwa się bierze,
Które w pośpiechu montują gorliwi.
Lecz poprzysięgam: będę wierny sobie
Pomimo ciebie i na przekór tobie.

Przełożył: JERZY S. SITO

TLUMACZE „BURZY”

Ignacy Hołowiński (1841), Józef Paszkowski (1861), Adam Pług (1868), Stanisław Koźmian (1886), Leon Ulrich (1894), Wojciech Dziędużycki (1899), Roman Eminowicz (fragm. 1922), Barbara Zan (rps. 1925), Jan Kasproicz (fragm. 1934), Czesław Jastrzębiec-Kozłowski (rps. 1947), Konstanty Ildefons Gałczyński (fragm. 1952), Zofia Siwicka (1956), Władysław Tarnawski (1958), Jerzy S. Sito (1976), Maciej Słomczyński (1980)

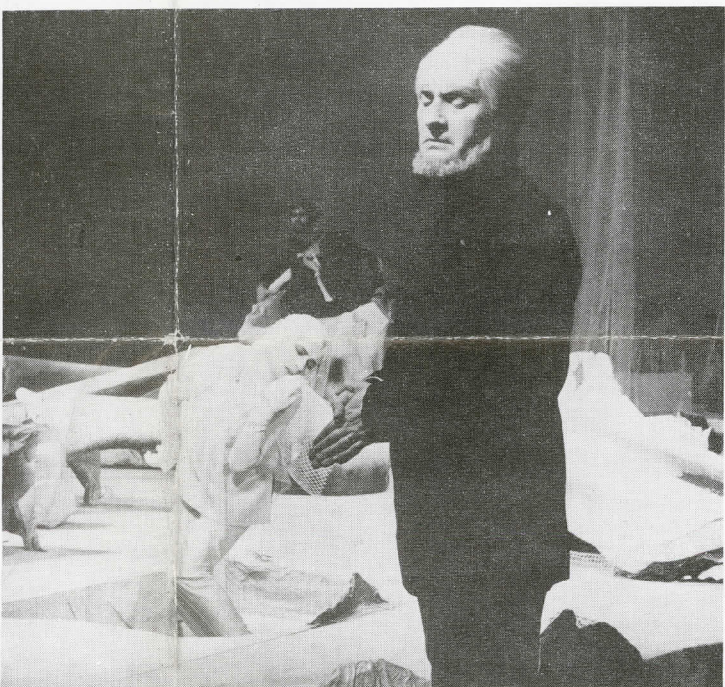
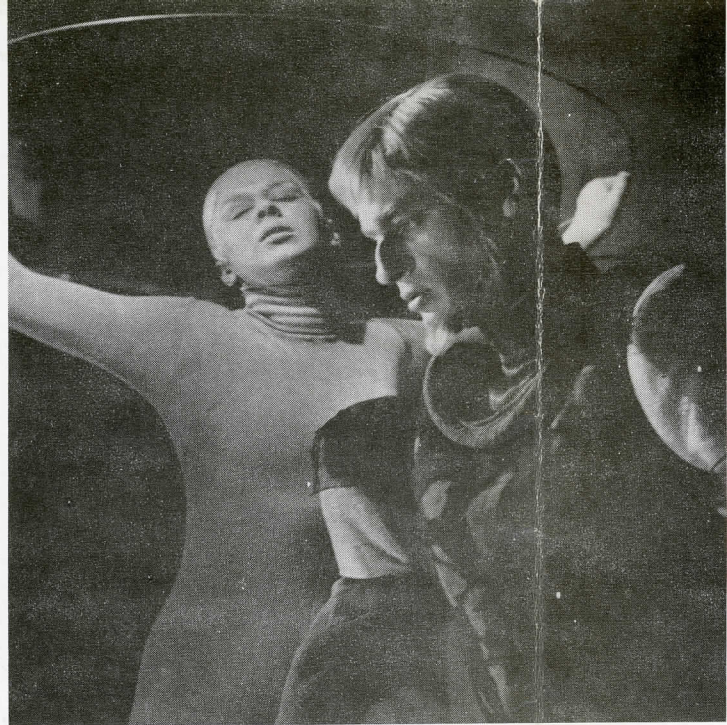
Prapremiera polska „Burzy” odbyła się w Krakowie 30 III 1901 r. W Warszawie po raz pierwszy zagrano „Burzę” w Teatrze Polskim w roku 1913 (reż. J. Sosnowski, Kaliban – S. Jaracz, Stefano – Al. Zelwerowicz).

Na scenie Teatru Narodowego grana była tylko raz w roku 1926. (Reż. S. Jaracz, dek. W. Drabik, Alonzo – J. Kotarbiński, Prospero – J. Śliwicki, Miranda – M. Niedzielska, Ariel – M. Brydzińska, Kaliban – S. Jaracz, Ferdynand – S. Hnydziński).

Leon Schiller wraz z Władysławem Daszewskim inscenizował „Burzę” dwukrotnie w Łodzi: w 1938 i 1947 roku (w ramach Festiwalu Szekspirowskiego). Przedstawienie to przeniesione było do Warszawy.

W okresie powojennym była „Burza” grana w Warszawie dwukrotnie w Teatrze Powszechnym. W roku 1960 – reż. Krystyna Skuszanka, scenografia – Józef Szajna, Prospero – Adam Hanuszkiewicz, Ariel – Z. Kucówna, Kaliban – R. Barycz, Miranda – J. Nowicka, Ferdynand – T. Janczar. W roku 1978 – reż. R. Major, scenogr. J. Banucha, Prospero – S. Zaczyk, Ariel – W. Rudzki, Kaliban – B. Smela.

Krystyna Skuszanka realizowała „Burzę” w Teatrze Ludowym w Nowej Hucie 1959 (scenogr. J. Szajna), w Teatrze Powszechnym w Warszawie 1960 (scenogr. J. Szajna), w Teatrze Polskim we Wrocławiu 1969 (scenogr. M. Wenzel), w Det Norske Teatret w Oslo 1970 (scenogr. – Helga Hoff Monsen).

W REPERTUARZE TEATRU NARODOWEGO

TEATR MAŁY

William Shakespeare	BURZA
Anatolij Rybakow	DZIECI ARBATU
Ludvig Holberg	MASKARADA
Tennessee Williams	NOC IGUANY
Aleksander Fredro	MAŻ I ŻONA
George Bernard Shaw	PIGMALION
Tennessee Williams	TRAMWAJ ZWANY POŻĄDANIEM

Najbliższa premiera:

Luigi Pirandello	SZEŚĆ POSTACI SCENICZNYCH W POSZUKIWANIU AUTORA
------------------	--

SCENA NA WOLI

William Shakespeare	POSKROMIENIE ZŁOŚNICY
Molière	ŚWIĘTOSZEK
Adam Mickiewicz	DZIADY
Gabriela Zapolska	MORALNOŚĆ PANI DULSKIEJ
Aleksander Ostrowski	I KOŃ SIĘ POTKNIĘ

Najbliższe premiery:

Friedrich Dürrenmatt	WIZYTA STARSZEJ PANI
Wojciech Żukrowski	PORWANIE W TIUTIURLISTANIE (Przedstawienie dla dzieci)

Biuro obsługi widzów – tel. 32-24-78, po godz. 16.00
tel. 27-50-22 (kasa Teatru Małego)

Cena zł 140,-

Druk. AKCYDENS, W-wa, z1. 90/89, 4000, A-14

EGZEMPLARZ
BEZPŁATNY